

**Ius civile vigilantibus
scriptum est. Księga
jubileuszowa Profesora
Adama Olejniczaka**

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Życiorys Profesora *Adama Olejniczaka*

Niewiarygodne, jak ważny w życiu każdego człowieka jest czas. Zwykle jego upływ jest niedostrzegany, ulotny, cicho towarzyszy życiu. Nie zwracamy uwagi na mijające lata, kończące się wydarzenia, zamykane sesje, zwłaszcza gdy bliskie nam osoby widzimy każdego dnia. Tymczasem to właśnie te ulotne chwile wpisują się w nasze życie, pozwalają dokonywać wyborów i podejmować decyzje. Często w tych ważnych i trudnych chwilach towarzyszą nam inni. To im zawdzięczamy możliwość podejmowania wyzwań, zyskujemy w nich oparcie i pomoc. Często nie pamiętamy, że konkretnej osoby kiedyś przy nas nie było. Mamy wrażenie, że była zawsze. Upływ czasu w życiu człowieka postrzegamy nie tylko w kategorii zdarzenia kreującego stosunki cywilnoprawne, ale nade wszystko obserwujemy odzwierciedlające go zmiany. To miniony czas pozwala przywołać wspomnienia, a życie obfituje w doświadczenia.

Może zaskakiwać fakt Jubileuszu 70-lecia urodzin Profesora *Adama Olejniczaka*. Profesora, którego naukowe życie upływa niespiesznie w gronie uczniów i przyjaciół, a od pewnego czasu także podwładnych z Katedry Prawa Cywilnego, Handlowego i Ubezpieczeniowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Życie Profesora wpisuje się w spokojny uniwersytecki rytm kolejnych wykładów, ćwiczeń, seminariów i spotkań. Rytm, którego czas wyznacza obecność na Wydziale.

Jubileusz Profesora to oczywiście także czas wspomnień. *Adam Olejniczak* urodził się 16 marca 1952 roku w Kościanie. Inne to były czasy, dosyć mroczne. Cieszy więc obecnie, że po uchwalonej wtedy Konstytucji szczęśliwie nie ma śladu, a Europejska Wspólnota Węgła i Stali, o funkcjonowaniu której traktat wszedł w życie w tym samym roku, miała w przyszłości zmienić życie milionów Europejczyków, w tym także Profesora. Nie toczy się już wówczas I wojna światowa, gdy dziadek Profesora – dr med. *Emanuel Twórz* – walczył na froncie wschodnim i zachodnim w armii niemieckiej, a później w obronie naszej niepodległości na froncie ukraińskim oraz w Powstaniu Wielkopolskim. Życia i zdrowia powstańców wielkopolskich, a później żołnierzy Września 1939 r., nie musi też ratować już drugi dziadek Profesora, dr med. *Bolesław Olejniczak*. Podobnie ojciec Profesora, *Bernard*, (1919–2003) nie dowodzi już z ramienia Armii Krajowej batalionem chłopskim w Beskidzie Niskim, lecz po studiach filologicznych zdobywa szlify bibliotekarskie, aby objąć z czasem stanowisko dyrektora Biblioteki Raczyńskich, a następnie Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Mama Profesora jest nauczycielką.

Dzieciństwo upływa *Adamowi* na właściwych dla tamtego czasu i wieku rozrywkach, wśród których gra w cymbergaja nie należy do szczególnie rozwijających. Edukację szkolną rozpoczyna w 1958 roku, czyli w wieku 6 lat (co nietrudno policzyć) – na długo, zanim stało się to modne – i przez pierwszy rok uczęszcza do Szkoły Podstawowej Nr 2 w Kościanie, a następnie do Szkoły Podstawowej Nr 71 w Poznaniu.

Gdy 1 września 1965 roku ukazuje się singiel duetu *Simon & Garfunkel* „The Sound of Silence” nastoletni *Adam* rozpoczyna naukę w Liceum Ogólnokształcącym Nr 1 im. *Karola Marcinkowskiego* Poznaniu. Do nauki w liceum przykłada się z należytą dla swojego wieku i czasu starannością. Telewizji wówczas właściwie nie ogląda, po części dlatego, że telewizor pojawia się w rodzinnym domu dopiero w 1967 r., a po części dlatego, że bez reszty pochłania go kino, a aktywność w dyskusyjnych klubach filmowych, także licealnym, to tylko ułamek czasu, jaki poświęca X Muzie. Jego filmowy gust kształtują *Antonioni*, *Bergman*, *Wajda* i francuska Nowa Fala. „Przygodę” i „Noc” *Michelangelo Antonioniego* do dziś uważa za najlepsze filmy w historii światowego kina i takie, które najpiękniej obrazują tragedię rozpadu uczuć. Czas miał pokazać konsekwencje tej filmowej pasji przyszłego Profesora dla wyboru tematu rozprawy doktorskiej.

Gdy pierwszy człowiek staje na Księżycu, w lipcu 1969 r., *Adam Olejniczak* świętuje właśnie sukces egzaminów wstępnych i zostaje przyjęty na pierwszy rok studiów prawniczych Wydziału Prawa, ale zaczyna zajęcia w październiku już na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Z Wydziałem i macierzystą uczelnią zwiąże się na – bagatela – ponad pół wieku. W latach 1970–1973 uczestniczy w prowadzonym przez prof. dr. *Zygmunta Ziemińskiego* proseminarium i seminarium z zakresu teorii prawa oraz w seminarium z zakresu prawa międzynarodowego publicznego, prowadzonym przez prof. dr. hab. *Krzysztofa Skubiszewskiego*. Z pewnością nie umyka uwadze seminarzystów Profesora *Skubiszewskiego*, że Wspólnota Europejska, przyjmując do swojego grona nowe państwa, wśród których jest Dania, Irlandia i Wielka Brytania. Jak wspomina Profesor *Adam Olejniczak*, perspektywa powiększenia Wspólnoty o Polskę wydawała się równie nieprawdopodobna jak własna Katedra na rodzimym Wydziale. 5 marca 1973 r. *Adam Olejniczak* kończy z wyróżnieniem studia, wieńcząc je pracą magisterską pt. „Próba analizy normatywnej przepisów prawa międzynarodowego publicznego dotyczących praw człowieka”. Praca powstała pod kierunkiem prof. dr. *Zygmunta Ziemińskiego*. Prawo cywilne, któremu Profesor poświęci życie zawodowe, pojawia się później, z rekomendacji profesora *Zygmunta Ziemińskiego*, jego pierwszego Mistrza.

Równocześnie z rozpoczęciem w czerwcu 1973 r. pracy na Wydziale Prawa i Administracji UAM w charakterze asystenta w Instytucie Prawa Cywilnego mgr *Adam Olejniczak* odbywa aplikację sądową i w roku 1975 składa egzamin sędziowski. Wymiar sprawiedliwości pozostawia jednak swoim koleżankom i kolegom. Jest to czas, gdy Polacy zdobywają pierwszy ośmiotysięcznik, zdarzenie nieobojętne dla mgra *Adama Olejniczaka*, ponieważ fascynacja górami towarzyszy mu całe życie.

Zatrudnienie na Wydziale wiąże się z rozpoczęciem pracy nad rozprawą doktorską o rozwodzie. Wybór tematu rozprawy jest związany z poszukiwaniem odpowiedzi na nurtujące Jubilata nieprzerwanie od czasów szkolnych pytanie o sposób komunikacji między ludźmi, ich porozumiewania się celem zapewnienia najlepszej relacji z drugim człowiekiem. Przygotowując rozprawę doktorską, sprawdza zdolności i ćwiczy umiejętności komunikacyjne, nie tylko jako gość na seminariach naukowych u drugiego ze swoich Mistrzów, prof. dr. *Zbigniewa Radwańskiego*, ale też grając namiętnie w brydża z kolegami z Katedry oraz rozprawiając z nimi o „Teorii umów”, która właśnie ukazuje się drukiem, w 1977 r. Rzecz jasna, nie może wiedzieć wówczas, że po latach będzie współautorem podręcznika, z którego części ogólnej prawa cywilnego będą się uczyć kolejne pokolenia studentów, a on sam stanie się dla nich autorytetem. Zapewne też nie wtedy, gdy spotyka po raz pierwszy prof. dr. *Zbigniewa Radwań-*

skiego, zapadła decyzja o powierzeniu *Adamowi Olejniczakowi* redakcji tomu Systemu Prawa Prywatnego Wydawnictwa C.H. Beck. Z pewnością jednak wiele lat znajomości z jego Mistrzem zmieniły sposób postrzegania świata i miały wpłynąć nie tylko na losy wydawnicze, ale i współpracę w przyszłości. W roku 2006 prof. *Adam Olejniczak* zostanie więc redaktorem 6. Tomu Systemu Prawa Prywatnego, poświęconego zagadnieniom części ogólnej zobowiązań, a od 2019 r. będzie współredaktorem 2. tomu Systemu Prawa Prywatnego, obejmującego zagadnienia części ogólnej prawa cywilnego.

Magister *Adam Olejniczak* uzyskuje stopień doktora nauk prawnych w trakcie zimy stulecia, nieco ponad dwa miesiące po zawarciu związku małżeńskiego z *Marią*, w pełni świadomą tematu jego analiz naukowych. Promotorem pracy doktorskiej jest prof. dr *Zygmunt Konrad Nowakowski*, a recenzentami: prof. dr *Zbigniew Radwański* oraz doc. dr *Stefan Kaleta*. Po publicznej obronie 11.12.1978 r. rozprawy doktorskiej „Udzielenie rozwodu w polskim prawie rodzinnym. Analiza przesłanek materialnoprawnych” przed Radą Naukową Instytutu Prawa Cywilnego, autor pracy uzyskuje stopień doktora uchwałą Rada Wydziału z 9.1.1979 r. oraz powołanie na stanowisko adiunkta mianowaniem rektorskim od kwietnia tego roku.

Poszerzeniu horyzontów badawczych młodego naukowca służą studia we Francji. Rok akademicki 1979/1980 upływa dr. *Adamowi Olejniczakowi* w Europejskim Centrum Uniwersyteckim w Nancy i pierwsze miesiące „pomocy” radzieckiej dla Afganistanu śledzi wyłącznie z doniesień „wrogich”, „imperialistycznych” środków przekazu. Jednak dla jego wyborów naukowych istotniejszy był okres od stycznia do czerwca 1986 r., i to nie ze względu na katastrofę czarnobylską wiosną tego roku, ale ze względu na badania w Instytucie Prawa Porównawczego w Paryżu, gdzie kompletuje materiały źródłowe dla swoich prac z zakresu międzynarodowego prawa kontraktów. Z pewnością nie umyka uwadze młodego naukowca, przebywającego w tamtym czasie w obszarze wspólnot europejskich, ponowne ich poszerzenie o dwa państwa, Hiszpanię i Portugalię. Zagraniczne staże naukowe i wizyty studyjne Jubilat odbywa także na Uniwersytecie w Luksemburgu i wielokrotnie na Uniwersytetach w Rennes.

W roku, w którym swoją działalność inicjuje Światowa Organizacja Handlu, dr *Adam Olejniczak* uzyskuje stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy habilitacyjnej „Transakcje kompensacyjne w handlu międzynarodowym. Studium cywilnoprawne”. 23.5.1995 r. Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zatwierdza kolokwium habilitacyjne i podejmuje uchwałę o nadaniu stopnia, którą 27.11.1995 r. zatwierdza Centralna Komisja do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych. Recenzentami w przewodzie są: prof. dr hab. *Maksymilian Pazdan*, prof. dr hab. *Jerzy Rajski*, prof. dr hab. *Stanisław Sołtysiński*. Drogi naukowe Profesorów będą się później jeszcze nieraz splatać przy okazji wielu aktywności wydawniczych, konferencji i zjazdów naukowych czy wykonywania obowiązków związanych z oceną osiągnięć naukowych w ramach postępowań awansowych.

Po habilitacji, od 1.12.1996 r., Jubilat zostaje zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego w rodzimej Uczelni, a tytuł profesora nauk prawnych zostaje Mu nadany postanowieniem Prezydenta RP z 11.6.2015 r.

Długo można by wymieniać stanowiska i funkcje, które przez ponad pół wieku związku z Uniwersytetem, *Adam Olejniczak* pełnił w uczelni i na Wydziale Prawa i Administracji. Do najważniejszych niewątpliwie należą: sprawowana przez dwie kadencje funkcja prodziekana Wydziału Prawa i Administracji (1996–1999 i 1999–2002) oraz członka Senatu UAM

(1981–1984 i 2010–2012) i Kolegium Elektorów UAM, a od 2012 r. – kierownika Katedry Prawa Cywilnego, Handlowego i Ubezpieczeniowego UAM.

W chwili, gdy europejskie aspiracje Polski nie są już odległym marzeniem, *Adam Olejniczak* sprawuje funkcję koordynatora ds. Programu Socrates (2000 r.), dzięki któremu wielu studentów mogło studiować na europejskich uczelniach jeszcze przed przystąpieniem Polski do struktur Wspólnoty. Przez lata jest także przewodniczącym Rektorskiej Komisji ds. redakcji Statutu UAM (2017–2019); członkiem Rektorskiej Komisji ds. Collegium Polonicum w Słubicach (1997–1999), Rektorskiej Komisji ds. Współpracy z Zagranicą (1997–1999), Rektorskiej Komisji ds. Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą (1999–2002), Komisji Senatu UAM ds. Statutu UAM (1981–1983) czy Senackiej Komisji ds. rozwoju (2010–2012). Był przewodniczącym Senackiej Komisji ds. oceny członków zespołów oceniających w latach 2012–2016 oraz Zespołu Monitorującego realizację Strategii Wydziału Prawa i Administracji w kadencji 2012–2016.

Przewodniczy wielu komisjom konkursowym w postępowaniach awansowych dotyczących stanowisk, stopni i tytułów naukowych lub jest ich członkiem. Jest recenzentem w 7 postępowaniach profesorskich i 6 postępowaniach habilitacyjnych; w 11 postępowaniach habilitacyjnych pełni funkcję przewodniczącego lub członka komisji; recenzuje 26 rozpraw doktorskich. Pierwsza i ostatnia z recenzowanych prac doktorskich swoją tematyką nawiązują do początków aktywności Profesora w zakresie prawa rodzinnego. Pierwszą recenzję doktoratu pisze w czasie, gdy światem wstrząsa zamach na World Trade Center w Nowym Jorku. Doktorat dotyczy odpowiedzialności majątkiem wspólnym małżonków na podstawie art. 41 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Natomiast gdy Wielka Brytania występuje ze Wspólnoty, a świat zmaga się z pandemią choroby COVID-19 powstaje recenzja rozprawy poświęconej sytuacji prawnej małoletniego dziecka rozwodzących się rodziców.

Gdy w lipcu 1998 r. Francja pokonuje Brazylię w meczu finałowym mistrzostw świata w piłce nożnej, dr hab. *Adam Olejniczak* wie, że od października podejmie obowiązki promotora w ramach studiów doktoranckich. Wypromuje z czasem 13 doktorów, z których 7 zwiąże z nim swoje losy zawodowe na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza i w Uczelni Łazarzkiego. Czworo z nich uzyskało już stopień doktora habilitowanego, a jedna tytuł profesora. Dla wszystkich Profesor będzie Mistrzem i Nauczycielem, dla niektórych stanie się Przyjacielem, z którym co roku będą wędrować po górach.

Obszar aktywności naukowej Profesora obejmuje także uczestnictwo w konferencjach i zjazdach naukowych w Polsce i za granicą w charakterze prelegenta, dyskutanta lub prowadzącego sesje i panele dyskusyjne. Jest także organizatorem lub współorganizatorem podobnych przedsięwzięć. Innym przejawem twórczych działań Profesora jest aktywność na niwie wydawniczej. Jest często zapraszany do komitetów redakcyjnych i rad programowych czasopism naukowych: można tu wymienić takie czasopisma jak: *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, *Studia Prawa Prywatnego*, *Rejent*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, *Roczniki Prawnicze*, *Ius Novum*, *Themis Polska Nova*, *Przegląd Prawniczy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza* oraz *Adam Mickiewicz University Law Review*. Dla tych i wielu innych czasopism, a także wydawców naukowych publikacji, jest cenionym recenzentem nadsyłanych opracowań.

Adam Olejniczak od wielu lat pozostaje cenionym wykładowcą. Prowadzi najczęściej wykłady z części ogólnej prawa cywilnego i prawa zobowiązań, wielokrotnie podejmuje się tak-

że przygotowania i prowadzenia wykładów z zakresu prawa rzeczowego, prawa spadkowego, prawa rodzinnego, prawa ochrony konsumentów oraz europejskiego prawa cywilnego. Choć od chwili, gdy poprowadził pierwszy wykład na Wydziale Prawa i Administracji UAM, minęło kilka dekad, choć zmieniły się czasy i słuchająca go młodzież, wykłady Profesora niezmiennie cieszą się ogromnym zainteresowaniem. Potrafi bowiem przedstawić cywilistyczne zawilności w sposób, który porywa młodego człowieka. Jest to często początek cywilistycznej drogi słuchacza, na której spotyka wybitnego dydaktyka, przedstawiającego poszczególne instytucje prawa cywilnego w sposób zrozumiały i ciekawy. To, co cechuje wykłady Profesora, to cisza i miarowe uderzanie w klawisze laptopów studentów pragnących zapisać słowa ulotne, acz ważne.

Jubilat jest też uważnym i cierpliwym egzaminatorem. Zapewne nie sposób zliczyć wszystkich godzin ćwiczeń, konwersatoriów, seminariów i wykładów, które w swoim zawodowym życiu przeprowadził najpierw magister, potem doktor, a obecnie profesor *Adam Olejniczak*. Było ich wiele, tak w Uniwersytecie, jak i w Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości w Poznaniu, w której pracował w latach 1993–2004 oraz w Uczelni Łazarskiego w Warszawie, w której pracę podjął w 2004 r. i nadal tam wykonuje profesorskie obowiązki. Nie sposób też podać choćby przybliżonej liczby przeprowadzonych przez wszystkie te lata zaliczeń i egzaminów, chociaż liczba wypromowanych magistrów jest znana: obejmuje 670 absolwentów różnych kierunków studiów w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza i Uczelni Łazarskiego. Każdego roku przyjmuje też liczne grono seminarzystów kierunku prawo. Zapobiegliwi studenci III roku, na długo przed ogłoszeniem terminu zapisów przez dziekana, składają w sekretariacie Katedry swoje aplikacje z pragnieniem bycia przyjętym do grupy seminaryjnej Profesora.

Profesor prowadzi działalność edukacyjną nie tylko w uczelniach akademickich, ale także podczas zajęć szkoleniowych, najczęściej organizowanych przez korporacje prawnicze.

Lista funkcji i zadań, którym profesor *Adam Olejniczak* poświęcał czas w ramach swojej aktywności zawodowej poza rodzimą uczelnią, jest obszerna. Był zaangażowany w działalność sądownictwa dyscyplinarnego jako członek Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego (1996–1999). Funkcje doradcze, jako przewodniczący zespołu stałego do spraw cywilnych, pełnił w Kolegium Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (2017–2018), natomiast jako członek Zespołu specjalistycznego do oceny czasopism naukowych doradzał Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2012–2016). Trudno też przeoczyć fakt, że jako członek zespołów problemowych Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego działającej przy Ministrze Sprawiedliwości, powołanych do przygotowania przepisów Kodeksu cywilnego (2007–2015) swoimi opiniami Profesor oddziaływał na wyniki prac Komisji w obszarze jej funkcji legislacyjnych. Z kolei jako członek Komisji egzaminacyjnych przy Ministrze Sprawiedliwości do spraw aplikacji radcowskiej (2006–2007, 2019–2020) oraz do spraw aplikacji notarialnej (2008–2018, 2021–2022), stara się strzec profesjonalnego przygotowania do wykonywania zawodu, oceniając wiedzę i umiejętności kandydatów na radców prawnych i notariuszy podczas wstępnych i końcowych egzaminów aplikacyjnych.

Zawodowy życiorys Jubilata obejmuje także aktywność w praktyce prawniczej. W latach 1994–2003 wykonuje obowiązki radcy prawnego w Wielkopolskim Banku Kredytowym S.A. w Poznaniu oraz zapewnia obsługę prawną w Cukrowni „Kościan” S.A. w Kościanie. Udział w praktyce stosowania prawa znajduje swój wyraz także w działalności w obszarze

sądownictwa polubownego. *Adam Olejniczak* od wielu lat jest powoływany jako arbiter sądów polubownych, stałych i *ad hoc*, w Polsce i za granicą.

W życiorys każdego Jubilata wpisuje się uznanie dla jego osoby i działań. W przypadku Profesora *Adama Olejniczaka* można wymienić oczywiście liczne nagrody i wyróżnienia, wśród nich m.in. nagrodę Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych za pracę doktorską (1981), nagrodę zespołową Ministra Edukacji Narodowej i Sportu za współautorstwo podręcznika „Prawo handlowe. Spółki handlowe. Umowy gospodarcze” (2003), wiele nagród Rektora UAM, Dziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i Uczelni Łazarskiego w Warszawie za pracę naukowo-badawczą, dydaktyczną i organizacyjną czy Medal Komisji Edukacji Narodowej, przyznany przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania (2004).

Jednak poza nagrodami instytucjonalnymi, które pojawiały się na różnych etapach zawodowego życia Profesora *Adama Olejniczaka*, to niewątpliwą satysfakcją jest dla niego uznanie i szacunek kolegów, współpracowników i studentów.

Redaktorzy Księgi

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl